

Luonto-Liiton ympäristöohjelma vuosille 2015-2018

[Luonto-Liiton visio: Tällaisen maailman haluamme](#)

[Luonnonvarojen tuhlaus on lopetettu](#)

[Lajikato on pysäytetty](#)

[Ilmastonmuutos on saatu hallintaan ja ilmanlaatu on hyvä](#)

[Vesistöjen ekologinen tilanne on parantunut](#)

[Luonto-Liitto poliittisena toimijana: Näillä ehdoilla me toimimme](#)

[Luonto-Liiton ympäristöpoliittiset tavoitteet](#)

[Kaikille oikeus osallistua](#)

[Ympäristökasvatukselle suuremmat resurssit](#)

[Luonnonvarojen kulutus kuriin](#)

[Luonnon monimuotoisuus turvattava](#)

[Ilmastonmuutos pysäytettävä](#)

[Asumisesta on tehtävä energiatehokkaampaa](#)

[Eläinten hyvinvoinnista huolehdittava](#)

Luonto-Liiton visio: Tällaisen maailman haluamme

Luonnolla on itseisarvo, jonka puolustaminen kuuluu kaikille ihmisille. Luonto-Liitto edistää kestäväää elämäntapaa, jossa ihminen elää sopuoinnussa muiden lajien kanssa. Ihmisen toiminta ei saa uhata muiden lajien elinmahdollisuuksia tai pysyvästi muuttaa maapallon elinolosuhteita. Eläimillä on mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen ja elämään ilman kärsimystä. Luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät kuten ilmastonmuutos, tiettyihin lajeihin kohdistuva vaino sekä ympäristön myrkyttyminen ja saastuminen on saatu kuriin. Geenimuunneltujen organismien leviäminen luontoon on estetty.

Ihmisillä on tietoa ja kiinnostusta sekä mahdollisuuksia luonnon ja ympäristön huomioimiseen kaikkialla maailmassa, ja he käyttävät vaikutusvaltaansa aktiivisesti ja monipuolisesti erilaisin kansalaisvaikuttamisen keinoin. Ympäristöongelmat on nostettu poliittisen agendan kärkeen kaikissa maissa. Nuoret ja lapset osallistuvat päätöksentekoon omien edellytystensä mukaan, ja heidän osallistumistaan tuetaan eri ikäryhmille sopivilla osallistamismenetelmillä.

Luonto-Liiton tavoitteena on, että seuraavat sukupolvet elävät kestävässä yhteiskunnassa, jossa jokainen kansalainen tuntee valtansa ja vastuunsa ympäristön tilan kehittämisessä. Päätöksissä käytetään varovaisuusperiaatetta, eikä ympäristön tai luonnon hyvinvoinnin kustannuksella oteta riskejä.

Luonnonvarojen tuhlaus on lopetettu

Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi, ja uusiutumattomien luonnonvarojen hyväksikäyttö on pääosin lopetettu tehokkaan kierrätyksen ansiosta. Energiantuotantoa ja -säästöä on tehostettu merkittävästi. Jätteen tuottamista vältetään, ja syntyvä jäte kiertää raaka-aineena. Kuluttaminen suuntautuu erityisesti aineettomiin hyödykkeisiin, kuten palveluihin. Tekniikan kehittymisen ansiosta vähemmästä materiasta saadaan irti entistä enemmän hyötyä.

Globaalilla tasolla luonnonvarojen kulutus jakautuu tasaisesti siten, että kaikilla maapallon asukkailla on mahdollisuus perustarpeiden täyttämiseen. Jokainen sukupolvi jättää jälkeensä vähintään yhtä rikkaat luonnonvarat kuin on itse perintönä saanut.

Lajikato on pysäytetty

Luontoarvot on nostettu taloudellisten arvojen tilalle ensisijaiseksi kriteeriksi kaikessa maankäytössä. Luonnon hyödyntäminen ei vaaranna lajiston monimuotoisuutta. Globaalilla tasolla maan köyhtymistä ehkäistään määrätietoisesti, ja ihmistoiminnasta johtuva aavikoituminen on historiaa. Sademetsien ja muiden lajistoltaan ainutlaatuisien alueiden raivaaminen ja köyhdyttäminen taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi on lopetettu.

Suomen metsät ovat rakenteeltaan monipuolisia, ja metsälajisto on elinvoimainen. Kattava suojelualueiden verkosto turvaa metsien monimuotoisuuden koko maassa. Talousmetsien käsittelyssä on siirrytty luonnonmukaisempiin menetelmiin, joilla myös muut kuin taloudelliset arvot voidaan talousmetsissäkin turvata. Suomesta löytyy kattavasti kaikkia suotyyppisiä luonnontilaisina. Soiden ojittaminen on lopetettu, ja käsitellyt suot palautuvat luonnontilaan ennallistamisen ansiosta. Turpeen käyttö energianlähteenä on lopetettu.

Arvokkaita kulttuuriympäristöjä hoidetaan niille ominaisten lajien säilyttämiseksi, ja joutomaiden lajistollekin jätetään tilaa. Myös asutuskeskusten lähellä on monipuolista, luonnontilaista luontoa. Luonnon tarjoamat aineettomat hyödykkeet, kuten virkistysarvot, huomioidaan maankäytössä. Luontoa käsiteltäessä huomioidaan erityisesti luonto- ja virkistysarvot sekä muut sosiaaliset ja kulttuuriset arvot, jotta turvataan maisemien ja kulttuuriperinnön säilyminen myös tuleville sukupolville.

Ilmastonmuutos on saatu hallintaan ja ilmanlaatu on hyvä

Ilmastonmuutos on saatu pysäytettyä alle vaarallisen kahden celsiusasteen lämpenemisen rajan. Kansainvälinen yhteistyö takaa ilmastonmuutoksesta eniten kärsiville köyhille alueille oikeudenmukaisen korvauksen haitoista ja menetyksistä. Niin ilmastonmuutoksen torjunta kuin sen vaikutuksiin sopeutuminen on kansainvälisen politiikan keskiössä.

Tuleville sukupolville taataan raikas ja terveellinen hengitysilma. Yhdyskuntien ja teollisuuden päästöjä on saatu vähennettyä niin, ettei niistä aiheudu vaaraa ihmisille tai herkillekään eliöille. Myös haitalliset hajut ja melu on saatu aisoihin, esimerkiksi liikenteen ympäristöhaittoja vähentämällä.

Vesistöjen ekologinen tilanne on parantunut

Itämeren ja muiden vesistöjen tila on palautunut hyväksi. Ravinnepäästöt on saatu kuriin ja runsaat leväkukinnat jääneet historiaan. Ainutlaatuisen merialueemme lajisto on toipunut, ja haitallisten vieraslajien leviäminen Itämereen on estetty. Myös meriekosysteemiä uhkaava kemikalisoituminen ja uudet uhat, kuten mikrokooppisen muovijätteen lisääntyminen on saatu kuriin.

Seuraavat sukupolvet elävät maailmassa, jossa makean veden varannot jaetaan oikeudenmukaisesti ja kaikille on taattu terveellisen juomaveden saanti. Vesistöihin ei enää lasketa lainkaan jätettä. Kalastus ja muu vesien hyödyntäminen ei vähennä kalakantoja yli niiden kantokyvyn.

Tulvariskit pysyvät hallinnassa, sillä vesistöjen muokkausta on vähennetty. Vesien säännöstely on pienimuotoisempaa, puroja ja jokia on palautettu luonnontilaan ja soita on ennallistettu. Kaupunkien vesien käsittely on järjestetty kestävästi. Pohjavesialueet ovat turvassa niitä uhkaavalta rakentamiselta, sorankäytöltä sekä teolliselta toiminnalta. Purojen ja lähteiden kaltaisia pienvesiä sekä luonnontilaisia rantoja suojellaan ympäristön muutoksilta.

Luonto-Liitto poliittisena toimijana:

Näillä ehdoilla me toimimme

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö. Järjestön tavoitteena on vaikuttaa yhteiskuntaan siten, että luonnon monimuotoisuus säilyy ja luonnon itseisarvo tunnustetaan. On tärkeää, että kaikilla on mahdollisuus nauttia elinvoimaisesta luonnosta.

Luonto-Liitto on uskonnollisesti ja puoluepoliittisesti sitoutumaton. Yhteistyötä voidaan kuitenkin tehdä näihin arvoihin sitoutuneiden tahojen kanssa silloin, kun yhteistyön tarkoituksena ei ole uskonnollisen tai puoluepoliittisen ideologian edistäminen, ja yhteistyö edistää Luonto-Liiton tavoitteita.

Luonto-Liiton toiminta kannustaa avoimuuteen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Toiminta on väkivallatonta, eli siinä ei hyväksytä eläviin olentoihin kohdistuvaa fyysisen tai psyykkisen väkivallan käyttöä tai sillä uhkaamista. Luonto-Liitto ei kannata omaisuuden tuhoamista keinona järjestön tavoitteiden ajamiseksi.

Luonto-Liiton ympäristöpoliittiset tavoitteet

Kaikille oikeus osallistua

Kaikille on taattava mahdollisuus osallistua omaa hyvinvointia ja ympäristöä koskevaan päätöksentekoon paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Poliittisten päätösten valmistelun tulee olla julkista ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet on turvattava kaikilla päätöksenteon tasoilla. Talouden globalisaation rinnalle tarvitaan aktiivista kansainvälistä kansalaistoimintaa. Ympäristökollisuuden vastaisen sääntelyn on oltava globaalia ja riittävää, ja ympäristön pilaamisesta on jouduttava kunnolla vastuuseen.

Nuorten aktiivista kansalaisuutta on vahvistettava. Siksi on turvattava resurssit nuorten ekologisesti kestävänsä kansalais- ja harrastustoiminnan toteuttamiseen ja tukemiseen. Nuorille ja lapsille on luotava omia vaikuttamisen kanavia ja tarjottava mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon.

Ympäristökasvatukselle suuremmat resurssit

Ympäristökasvatuksen perustana tulee olla luonnon itseisarvon kunnioittaminen, ympäristön kannalta kestävänsä toiminnan edistäminen sekä ympäristöherkkyyden vahvistaminen.

Kokonaisvaltaisen ympäristökasvatuksen on oltava olennainen osa varhaiskasvatusta sekä peruskoulu-, lukio- ja ammattikouluopetusta, ja sille on taattava riittävät resurssit. Ympäristökasvatuksen ja ulkoilmapedagogiikan koulutusta on saatava useammasta

korkeakoulusta, ja sen on kuuluttava opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen. Jokaisen kasvatustalouden oma kestävä kehitys toimintaohjelma takaa suunnitelmallisen ja tuloksellisen ympäristökasvatuksen. Kestävän kehityksen ulkoisille tunnuksille, Vihreälle lipulle ja Oppilaitosten ympäristösertifikaatille, on taattava riittävät resurssit.

Kuntien on osallistuttava ympäristökasvatuksen edistämiseen tarjoamalla riittävät resurssit oppilaitoksille ja tiedollista tukea toiminnan kehittämiseen. Luonto- ja ympäristökouluja tulee perustaa ja tukea julkisin varoin, jotta kaikilla kouluilla on mahdollisuus osallistua niiden toimintaan. Monet järjestöt tukevat koulujen ympäristökasvatustyötä, ja sille on saatava enemmän taloudellista tukea. Ympäristökasvatusta tulee edistää myös osana kuntien järjestämää aamu- ja iltapäivätoimintaa. Lisäksi se tulee ottaa osaksi globaalikasvatusta.

Luonnonvarojen kulutus kuriin

Eroon kulutuskeskeisestä elämäntavasta

Kestämättömän korkea kulutustaso teollisuusmaissa on merkittävä tekijä ympäristötuhon taustalla. Luonnon ja ympäristön säästäminen edellyttää kulutuskulttuurin merkittävää vähentämistä. Tämä tarkoittaa muutosta kulutuskeskeisessä elämäntavassa sekä talouspoliittisessa ajattelussa.

Hyvinvoinnin lisääminen ei vaadi luonnonvarojen kulutuksen kasvattamista, vaan kulutuksen jakamista kohtuudella ja tasaisesti. Kun perustarpeet on tyydytetty, onnellisuus ei ole riippuvaista lisääntyvästä luonnonvarojen kulutuksesta. Esimerkiksi lihan kulutusta voidaan useimmiten vähentää ilman, että se vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin. Aineettomaan kulutukseen siirtyminen voi lisätä hyvinvointia säästämällä samalla luonnonvaroja.

Väestönkasvua hillittävä

Ihmiskokona on tällä hetkellä ekologisesti kestävästi kestävästi suuri. Ihmiskunnan määrällinen kasvu on ongelma, joka voi (yksin) tehdä tyhjäksi kaikki muut toimet ympäristön suojelemiseksi. Ympäristölle erityisen kuormittavia ovat korkean elintason perheisiin syntyneet ihmiset teollisuusmaissa. Ympäristövastuullisen sukupolven kasvattaminen on yhteiskunnallisesti tärkeä tavoite. Samalla myös perhesuunnittelu ja vapaaehtoisuuteen pohjautuva syntyvyyden rajoittaminen on kysymys, jota on tärkeä pitää esillä.

Luonnon- ja ympäristönsuojelu luonnonvarapolitiikan tavoitteeksi

Vauriissa yhteiskunnissa luonnon- ja ympäristönsuojelu ei saa olla taloudellinen kysymys, vaan arvokysymys. Luonnon itseisarvon kunnioittaminen sekä luonnon tuottamien monipuolisten aineellisten ja aineettomien hyötyjen (ekosysteemipalveluiden) turvaaminen tulee nostaa

luonnonvarapolitiikan keskiöön. Ympäristöhallinnolle tulee taata riippumattomuus ja riittävät toimintaresurssit valtakunnallisella ja alueellisella tasolla.

Teollisuuden on kannettava vastuunsa ympäristöön kohdistuvista riskeistä, ja esimerkiksi omavalvonnan on oltava riittävää ja avointa. Ympäristöön merkittävästi vaikuttavista hankkeista on tehtävä ympäristövaikutusten arviointi. Ympäristövaikutusten arvioinnin lainsäädäntöä on muutettava siten, että heikosti tehty arviointi on myös käytännössä este hankkeen toteutumiselle. Merkittäviä vaikutuksia on ehkäistävä tehokkaalla lupajärjestelmällä, jossa turvataan myös kansalaisten vaikuttamismahdollisuudet, kuten päätöksiä koskeva valitusoikeus.

Luonnontieteiden ja ympäristöalan tutkimukseen on varattava riittävät resurssit, ja ympäristöä koskevan päätöksenteon on perustuttava parhaaseen saatavilla olevaan tutkimustietoon. Kaikkeaa ympäristöä koskevaa toimintaa suunniteltaessa on sovellettava varovaisuusperiaatetta: jos on olemassa vaara siitä, että toiminta ylittää ympäristön kestokyvyn, suunnitelmista tulee luopua.

Luonnonvarojen käytöstä on maksettava veroa, ja verotuksen on muutenkin ohjattava valintoja ympäristöystävälliseen suuntaan. Valtion on vähennettävä haitallisia tukia erityisesti maatalouden, liikenteen ja teollisuuden osalta ja lisättävä tukia puhtaaseen teknologiaan.

Kaivosteollisuus sopeutettava luonnon ehtoihin

Kaivostoiminta muokkaa massiivisesti ympäristöä, aiheuttaa riskejä ja usein myös pilaa alueen pohjavesiä ja muita vesistöjä sekä muuttaa merkittävästi maisemaa. Kaivannaisten tarvetta tulee vähentää kierrättämällä materiaalia sekä käyttämällä uusiutuvia vaihtoehtoja kivi- ja mineraalituotteille. Kansalaisyhteiskunnan toimijoilla, kuten kansalaisjärjestöillä ja yksittäisillä ihmisillä, pitää olla mahdollisuus vaikuttaa kaivos Hankkeisiin jo malminetsintävaiheessa. Etsintätyö on keskeytettävä, mikäli siitä voi olla merkittävää haittaa ympäristölle.

Uraanin louhinta tulee kieltää, koska sillä on mittavia välittömiä ympäristövaikutuksia, ja koska ydinenergian käytöllä on pitkäaikaisia haitallisia ympäristövaikutuksia. Myös (hyödyntämiseen tähtäävä) uraanin etsintä tulee kieltää vaarallisena ja tarpeettomana.

Jätteen määrää vähennettävä

Käytännön jätehuollon on perustuttava jätteen synnyn ennaltaehkäisyyn. Tämä varmistetaan muun muassa riittävällä neuvonnalla ja teknisiä ratkaisuja kehittämällä. Jätteen määrää on vähennettävä, ja mikäli jätteenpolttaminen on ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa tai siitä aiheutuu muita merkittäviä ympäristöhaittoja, polttamisesta on luovuttava. Teollisuudessa käytettävien materiaalien pitää kiertyä siten, että yhden tuotantovaiheen jätteet voidaan hyödyntää raaka-aineena toisen tuotteen valmistuksessa.

Luonnon monimuotoisuus turvattava

Luonnon monimuotoisuus on kaiken elämän, myös ihmisen toiminnan, edellytys. Vaurioittamalla (toiminnallaan) globaalia ekosysteemiä ihmiskunta kaivaa myös omaa hautaansa. Elinympäristöjen, lajien ja lajien sisäistä geneettistä monimuotoisuutta ei saa heikentää. Luonnonsuojelualueiden määrää on lisättävä lajien elinvoimaisuuden turvaamiseksi, ja suojelualueiden pysyvyys on turvattava. Luonnon monimuotoisuus on huomioitava kaikessa maankäytössä.

Metsien lajikato pysäytettävä

Metsät pitää tulevaisuudessa nähdä monimuotoisena ja -käyttöisenä kokonaisuutena, ei vain raaka-ainereservinä. Metsäluonnon itseisarvo, metsien merkitys hiilinieluna, virkistysarvot ja muut sosiaaliset hyödyt, kuten metsien tarjoamat terveyshyödyt sekä metsien merkitys kulttuurisena varantona, on metsäpolitiikassa nostettava tasa-arvoisiksi vaikuttimiksi taloudellisen hyödyntämisen rinnalle.

Metsien tilan parantaminen vaatii suuria käytännön muutoksia useilla eri osa-alueilla. Metsät ovat uhanalaisten lajien tärkein elinympäristö - yli kolmannes kaikista uhanalaisista lajeista elää metsissä. Tärkein yksittäinen syy lajien uhanalaisuuteen on metsätalous ja sen aiheuttamat muutokset metsäluonnossa. Metsälajeista arviolta viidennes ja metsien luontotyypeistä kaksi kolmasosaa on luokiteltu uhanalaisiksi. Samalla metsien laatu on heikentynyt myös virkistyskäytön kannalta.

Metsäluonnon sukupuuttoaalton pysäyttämiseksi tulee YK:n Nagoyan sopimuksen mukaisesti vähintään 17 % metsistä suojella elinympäristötyypeittäin kattavasti kaikilla metsäkasvillisuusvyöhykkeillä. Kaikki jäljellä olevat luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät pitää säästää. Suojelualueverkoston tulee olla riittävän laaja ja kytkeytynyt, jotta se mahdollistaa lajien leviämisen ja populaatioiden säilymisen elinkelpoisina. Lisäksi talousmetsien käsittelyä on muutettava luonnonmukaisemmaksi siten, että taloudellisten tavoitteiden lisäksi myös muut metsien yhteiskunnalle tuottamat hyödyt tulevat turvatuiksi. Myös asutuksen yhteydessä tulee säilyttää arvokkaita metsiä virkistyskäyttöä ja ympäristökasvatusta varten.

Suojelua lisättävä, hakkuita vähennettävä

Hakkuumääriä tulee vähentää voimakkaasti ja metsätalouden käytäntöjä muuttaa luontoystävällisempään suuntaan. Avohakkuista, maanmuokkauksesta, ojituksista ja muista metsän kuvaa voimakkaasti muuttavista toimista tulee luopua ja siirtyä metsän luontaisia rakennepiirteitä suosiviin metsänhoitomenetelmiin. Lisäksi tarvitaan aktiivista luontotyyppien ennallistamista sekä talousmetsissä että suojelualueilla. Soiden kunnostusojituksista ja suometsien lannoituksesta on luovuttava. Pienvesien suojelua on kehitettävä riittävillä suojavuohyöhykkeillä.

Metsätaloutta ja sen vaihtoehtoja kehitettävä

Metsätalouden valtiontuki on suunnattava luonnon ja ympäristön hoitoon. Metsätalouden tehostamistoimien tukeminen on lopetettava. Metsävara- ja luontotietojen tulee olla kaikille avoimia ja suurten metsänomistajien tulee tiedottaa metsänkäyttösuunnitelmistaan julkisesti.

Metsäteollisuuden on siirryttävä raaka-aineintensiivisestä tuotannosta pidemmälle jalostettuihin tuotteisiin ja palveluihin. Suomalaisten metsäteollisuusyritysten pitää tuntee vastuunsa globaalista luonnon monimuotoisuudesta ja paikallisväestön oikeuksista myös Suomen ulkopuolella. Pienimuotoisen, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä luontomatkailun edellytyksiä tulee parantaa.

Rakentaminen on metsätaloutta merkittävämpi metsäluonnon uhkatekijä suurten kaupunkien ympäristöissä. Siksi kaikessa kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa tulee huomioida tärkeät ekologiset yhteydet sekä rakentamisen vaikutukset metsä- ja muuhun luontoon suuralueetasolta paikallistasolle.

Puun energiakäyttöön on laadittava kestävyyskriteerit, jotka varmistavat ettei puunkäytön kasvu heikennä luonnon monimuotoisuutta entisestään. Kantojen ja monimuotoisuudelle arvokkaan järeän lahoppuun polttaminen on lopetettava sekä monimuotoisuuden turvaamiseksi että metsien hiilitaseen parantamiseksi.

Soiden ojitus ja turpeenotto lopetettava

Suomella on hyvin monipuolinen suoluonto ja siten kansainvälisesti merkittävä vastuu suoluonnon monimuotoisuuden suojelemisesta. Suometsätalous ja turpeenotto ovat suoluonnon merkittävimmät uhkatekijät. Suot on nähtävä ensisijaisesti arvokkaana elinympäristönä, merkittävänä hiilinieluna ja muiden monipuolisten ekosysteemipalveluiden tarjoajana.

Soiden uudistusojitukset pitää lopettaa kokonaan ja kunnostusojitukset tulee sallia ainoastaan soilla, joiden vesitalous on muuttunut peruuttamattomasti. Soidensuojelualueverkostoa pitää laajentaa niin, että se turvaa kaikkien suoluontotyyppeiden alueellisen säilymisen pitkällä tähtäimellä. Suoluontoa tulee myös palauttaa luonnontilaansa laajamittaisesti. Vesitaloudeltaan jo muuttuneiden soiden metsätalous ei saa vaarantaa vesistöjen tilaa.

Turvetta on sen hitaan uusiutumiskyvyn vuoksi kohdeltava ilmaston lämpenemisen kannalta haitallisena fossiilisena energianlähteenä. Turpeenotto sekä -poltto on lopetettava välittömästi.

Itämeren ja sisävesien ravinnekuormitusta vähennettävä

Rehevöityminen on Itämeren meriekosysteemin suurin uhkatekijä. Suurin osa Suomen vesistöistä sijaitsee Itämeren valuma-alueella, joten myös sisävesien tilan parantamisella on ratkaiseva merkitys Itämeren ekologisen tilan kannalta.

Maatalouden ravinnekuormitusta on vähennettävä. Luomutuotantoon siirtymistä on helpotettava ja maatalouden ympäristötukea suunnattava siten, että se vähentää ravinnekuormitusta mahdollisimman tehokkaasti. Rinnepeltojen viljelyksestä on luovuttava, suojavyyhykkeet on saatava pakollisiksi vesistöjen varsille ja peltoja on lannoitettava niiden todellisen satotason mukaan.

Myös kalanviljelystä syntyviä ravinnepestöjä on vähennettävä kieltämällä muut kuin suljetut viljelysysteemit. Liikenteen typpipestöjä on vähennettävä. Öljyn kuljettamista meriteitse tulee vähentää, ja laivojen painolastivedet tulee käsitellä niin, että ehkäistään haitallisten vieraslajien leviäminen niiden mukana Itämereen.

Suurpetokannat elinvoimaisiksi

Suomeen on saatava riittävän suuret suurpetokannat. Susi-, karhu-, ilves- ja ahmapopulaatioiden säilyminen elinvoimaisena on turvattava pitkälle tulevaisuuteen. Suurpetokantojen tulee olla huomattavasti pienintä elinvoimaista populaatiokokoa suuremmat. Lisäksi on päästävä eroon kielteisestä asenneilmapiiristä, joka on jatkuva uhkatekijä erityisesti susikannalle.

Suomen susipopulaation tulee olla yhteydessä Skandinavian ja Venäjän susikantoihin siten, että populaatioiden välinen geenivirta ylläpitää lajin geneettistä monimuotoisuutta. Poronhoitoalueelle on saatava elinvoimainen susikanta.

Geenimuuntelun riskit tiedostettava

Geenimuuntelu on monimutkainen kysymys, joka herättää perustellusti huolta. On selvää, että ihmisellä tulee olla oikeus tietää, käyttääkö hän geenimuuntelun avulla tuotettuja elintarvikkeita. Geenimuuntelu voi vahvistaa äärimmilleen vietyä teollista viljelyä, joka ei ole hyväksi ihmiselle eikä ympäristölle. Joissain tapauksissa geenimuunnellun ruuan viljely voi lisätä esimerkiksi keinotekoisien lannoitteiden käyttöä.

Lisäksi on vaarana, että geenimuunnellut organismit leviävät tuulen, hyönteisten, vesistöjen ja maatalouskoneiden mukana muualle ympäristöön, vaikkapa luomupelloille. Koska leviämistä on mahdoton pysäyttää, tulisi se ennaltaehkäistä kaikin keinoin.

Ilmastonmuutos pysäytettävä

Energiankulutusta vähennettävä

Energiankulutus ei voi kasvaa jatkuvasti. Varsinkin energiantensiivisen teollisuuden tulee jatkuvasti kehittää keinoja energian säästämiseksi. Yhteiskunnan on myös edellytettävä teollisuudelta tehokkaita toimia. Olemme jokainen osaltamme vastuussa energiansäästöstä ja

siirtymisestä vähäpäästöisiin energiamuotoihin. Energiavalintoja onkin helpotettava riittävällä tiedotuksella erityisesti energiansäästöstä ja ohjaamalla kuluttajien valintoja mm. verotuksen keinoin.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen siten, että maapallon lämpeneminen saadaan pysäytettyä kahteen asteeseen, vaatii välittömiä ja sitovia toimia. Suomen on vähennettävä päästöjään osana Euroopan Unionia 60% vuoteen 2030 mennessä ja 95% vuoteen 2050 mennessä. Tämä tapahtuu energiatehokkuutta parantamalla, uusiutuvia energialähteitä lisäämällä ja kulutushuippuja tasaamalla.

Eroon fossiilisista polttoaineista

Suomen on siirryttävä käyttämään ainoastaan uusiutuvaa energiaa vuoteen 2050 mennessä. Kivihiilen ja turpeen energiakäytöstä on luovuttava vuoteen 2025 mennessä. Vesivoiman lisärakentaminen tulee unohtaa, sillä sen tuotantokapasiteetti on pieni ja vaikutukset luontoon suuria ja haitallisia.

Biopolttoaineita kehitettävä

Palmuöljyn käyttö fossiilisen öljyn korvikkeena on sertifioinnista huolimatta kestävämpi, sillä sen tuotantoon tarvitaan valtavia pinta-aloja. Ruokakasveja ei pidäkään käyttää polttoaineena, vaan on siirryttävä suoraan toisen sukupolven biopolttoaineisiin, eli pääasiassa biodieseliin ja bioetanoliin, jotka eivät aiheuta ruokapulaa tai joiden elinkaaren aikaiset ilmastovaikutukset ovat pienemmät suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Bioenergian käytössä Suomessa on potentiaalia, mutta se ei saa aiheuttaa haittaa luonnolle tai ympäristölle. Luonnontilaisen kaltaiset metsät ja suot tulee huomioida merkittävänä hiilivarastoina.

Ei ydinvoimaa

Ydinvoiman lisärakentaminen on lopetettava. Ydinvoimaan liittyy huomattavia ympäristöongelmia ja turvallisuusriskejä sen koko elinkaaren ajan. Ydinjätteen loppusijoitusongelmaa ei ole pystytty tyydyttävästi ratkaisemaan. Suomen käynnissä olevista reaktoreista tulee luopua viimeistään, kun niiden käyttöikä päättyy. Ydinjätteen vienti tuottajamaiden rajojen ulkopuolelle on kiellettävä, ja ydinmateriaalin kuljetukset on pidettävä minimissä.

Liikenteen ympäristökuormitusta vähennettävä

Liikennettä kehittämällä voidaan vähentää öljyn kulutusta. Kävely- ja pyöräilyväyliä on parannettava, ja taajamien ajonopeuksia laskettava pyörä- ja autoliikenteen yhteensovittamiseksi. Joukkoliikenteen verkoston on oltava kattava ja käyttökelpoinen vaihtoehto kaikkialla Suomessa. Lippujen hintojen tulee olla joukkoliikenteen käyttöön kannustavia.

Joukkoliikenneyhteyksiä ja palveluita tulee kehittää kattavasti koko maassa niin, että sekä kaupungissa että haja-asutusalueella on mahdollisuus elää ilman autoa. Moottoriteiden rakentaminen on lopetettava. Raideliikenteen tulee olla tieliikennettä sujuvampaa ja edullisempaa. Valtion tuki on kohdennettava ympäristöystävällisimmille liikennemuodoille.

Raideverkostoa tulee laajentaa, ja nykyisten ratojen korjaamiseen on varattava riittävästi varoja. Uusien ratahankkeiden yhteydessä on huomioitava niiden vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja vaikutukset liikenteen päästöihin kokonaisuudessaan.

Lentoliikenteen polttoainetta on verotettava. Laivaliikenteen päästöjä ja moottoriveneilyn ympäristöhaittoja on myös vähennettävä huomattavasti, ja kuljetuksia on siirrettävä mahdollisuuksien mukaan raiteille.

Asumisesta on tehtävä energiatehokkaampaa

Kaavoituksessa tulee tavoitella ympäristöä ja luontoa kunnioittavaa asumisrakennetta, jolloin rakentamiseen tarvittavan maan tarve pysyy mahdollisimman pienenä ja liikennemäärä vähäisenä. Tämä lisää myös asuinympäristön viihtyisyyttä, kun luontoalueita voidaan säilyttää enemmän virkistyskäyttöön. Päivittäisten asiointimatkojen on oltava niin lyhyitä, että ne pystyy tekemään omalla lihasvoimalla. Myös palvelut ja työpaikat tulee sijoittaa niin, että yksityisautoilun tarve vähenee merkittävästi.

Erityisesti uudisrakentamisessa tulee huomioida energian säästö ja siirtyä passiivilämmitteisiin rakennuksiin. Lämmitettävää asuinpinta-alaa henkilöä kohden voidaan myös vähentää kehittämällä erilaisia yhteisöllisiä asumismuotoja. Erityisesti vapaa-ajan asumisessa on suosittava yhteisöllisiä ratkaisuja.

Eläinten hyvinvoinnista huolehdittava

Tehotuotanto lopetettava

Ihmisellä on vastuu koti- ja tuotantoeläinten hyvinvoinnista. Eläinsuojeluongelmiin on puututtava nykyistä tehokkaammin lisäämällä eläinsuojeluvalvontaa. Eläinsuojeluvaltuutetun ja eläinsuojeluun erikoistuneiden eläinlääkäreiden virkoja on perustettava kattavasti.

Turkistuotanto on lopetettava, sillä se ei ole eettisesti eikä ekologisesti kestävä. Turkistarhaus tulisi kieltää, koska turkistarhaus aiheuttaa turhaa kärsimystä ja ympäristökuormitusta.

Karjatalouden suuryksiköistä on luovuttava ja siirryttävä sellaisiin tuotantomuotoihin, jotka huomioivat eläinten luontaiset käyttäytymistavat ja turvaavat arvokkaan elämän ilman tarpeetonta kärsimystä.

Metsästystä ja kalastusta luontoa kunnioittaen

Metsästyksen ja kalastuksen tulee tapahtua ekologisista lähtökohdista, luontoa kunnioittaen ja tarpeetonta kärsimystä aiheuttamatta. Metsästyksessä ja kalastuksessa tulee turvata elinvoimaisten kantojen säilyminen ja minimoida pyynnistä aiheutuvat ympäristöhaitat. Metsästäjien lajintuntemusta on parannettava tiukemmalla metsästyskokeella ja koulutuksella.

Metsästysrikollisuuden kitkemiseen ja ennaltaehkäisemiseen on pyrittävä lisäämällä metsästyksen valvontaa sekä koventamalla metsästyksrikkomuksista ja -rikoksista annettavia rangaistuksia. Törkeästä metsästysrikoksesta on annettava tuntevia rangaistuksia tapauksissa, joissa toiminta on ammattimaista tai toistuvaa, tai joissa pyynti kohdistuu rauhoitettuun eläinlajiin tai tekotapa on erityisen julma.

Metsästystä luonnonsuojelualueilla ja kansallispuistoissa ei tule sallia muuten kuin ekologisista perusteista. Metsästys ei saa aiheuttaa turvallisuusriskejä muille luonnossa liikkujille. Metsästys hämärän aikaan tulee kieltää.